

[Finn Poulsen.]

på hele byggeområdet. Nu er det gået galt igen. Man kan have mange undskyldninger og forklaringer, men sandheden er den, at nu må den højtærede boligminister meddele, at yderligere begrænsninger og indskrænkninger forestår.

Jeg kan også huske, at jeg ved denne debat i 1961 tillod mig at sige i forbindelse med spørgsmålet om udvidelse af bemyndigelserne til ministeren:

„Vi tror ikke på denne magtkoncentration. Vi tror ikke, det er muligt. Vi tror ikke, der er født den boligminister, eller at der er det departement, der formår at tilrettelægge boligproduktionen ud fra disse synspunkter.“

Ministeren erkender i dag, at det er en svær fordelingsopgave. Den er umulig, højtærede minister. Ministeren erkender selv, hvor vanskeligt det er at stå imod alle de henvendelser, han får både fra den ene og den anden side. Det er umuligt, højtærede minister. Der er den bedste vilje af verden, det ved jeg, men det lader sig ikke gøre.

Ministeren fik sin lov dengang, og vi står altså nu i den situation, at ministeren må erkende: det lykkedes ikke for mig, lige så vel som det ikke er lykkedes for tidligere ministre, der har forsøgt at gå ad de baner.

Når det gælder byggeriet, må vi spørge os selv: er de principper, som man hæfter sig så stærkt ved — om centraldirigeret planlægning under boligministeriet, om støtte til det sociale byggeri, om finansiering gennem statsstøtte under en eller anden form — er de holdbare? Vi er jo et af de lande, der har drevet det længst. Der er lande, som har et noget lignende system, og som også har vanskeligheder. Men der er lande, som for længst er gået over til fri økonomi, som ikke har vanskeligheder, som har overvundet deres vanskeligheder.

Det er det spørgsmål, man skal tage op. Efter min opfattelse fører alle erfaringer og alt sundt ræsonnement til, at vi igen må organisere vort boligbyggeri efter samme principper, som andre producerer efter. Det vil sige uden statsstøtte, d. v. s. på grundlag af finansiering gennem opsparet kapital og traditionel prioritering og d. v. s. planlagt under personligt ansvar eller af et selskabs ledelse under det ansvar, som et selskabs ledelse nu engang har over for ak-

tionærer, anpartshavere, aktieselskabs-regi-steret m. v., og så selvfølgelig under fri konkurrence. Dette giver sig selv for den private bygherre, men de sociale selskaber må — bortset fra de tilfælde, hvor der er særlige sociale opgaver — arbejde efter de samme principper. De sociale selskaber har så forfærdelig travlt med at blande sig i politik og kritisere det private byggeri for dets prisdannelse og prissystemer o. s. v. o. s. v., og de interesserer sig for kontrol; som det ærede medlem hr. Axel Ivan Pedersen sagde: vi vil have udvidet kontrol, også med den private del af byggeriet. Hvorfor interesserer de sig ikke for at få frihed selv? Hvorfor giver den højtærede boligminister ikke disse selskaber denne frihed? De må helt frigøres; jeg kender selv — det gør vi alle — disse mennesker; er der virkelig nogen, som vil påstå, at det er nødvendigt, at en statsadministration har så megen indsigt og overopsyn med disse store erhvervs-selskaber, som tilfældet er? De må have lov til at bygge under sædvanligt ansvar; det vil altså sige, at de selv må skaffe deres kapital gennem opsparing. De må have den samme andel i huslejestigningerne, selvfølgelig. Jeg gentager, at disse områder skal arbejde sammen.

Vi ved alle, at disse selskaber har meget betydelige prioriteringsreserver. Jeg henleder deres opmærksomhed på, at meget betydelige midler kan fremskaffes, hvis man vil gå ind i de nye tanker, hvis man f. eks. vil sælge nogle af sine lejligheder til lejerne. Det er jo en socialt fornuftig foranstaltning at sælge til lejerne. Betydelige beløb kan frigøres. Der er intet kapitalproblem for de sociale boligselskaber. Der er intet i vejen med deres evner. Der er intet, der tyder på, at en centraliseret statsledelse er nødvendig. Når de bygger under eget ansvar, under selskabsansvar, eller hvad man vil kalde det, så må de nødvendigvis såvel som den private bygherre disponere og planlægge også under hensyntagen til, hvad det til enhver tid er muligt at få færdigt under hensyn til den forhåndenværende arbejdskraft.

Det er den hidtidige administration, der skaber eller forøger problemerne. Jeg skal senere komme tilbage til et andet område, som spiller ind for beskæftigelsen, og hvor man naturligvis samtidig må sætte ind.